

на чужому. Але за савецкім часам у вёсках стала распаўсюджвацца асуджальна-ацэначнае: „Цяперашнім часам гарадзкія дзеці летам да бацькоў прыязджаюць аддыхаць, а зімою — *падаянкі* браць“. Маецца на ўвазе сала, мяса, сыр ды масла. Атрымліваецца нешта накшталт савецкае харчразьвёрсткі, толькі экспрапрыююць не наезныя чужакі, а свае крэўныя.

Падаянка пакуль знаходзіцца па-за беларускімі лексыкаграфічнымі даведнікамі. А якасьць і вартасьць гэтага шматзначнага слова паказвае на ягоную функцыянальную прыдатнасьць у сучасным беларускім асяродку. І найвыразней бачыцца, што актуалізавацца будзе значэньне „хабар“. Бо вельмі ж увішна навучыліся беларусы прапаноўваць сваё, не адчуваючы пагрозы ад суседзяў-заграбайлаў. І дажыліся да таго, што *падаянкаю* ў руках пустадомка сталася сама наша Краіна-Беларусь.

Пазыкі

Рыгор Барадулін

Пазычаць — значыцца браць у некага на пэўны час ці грошы, ці што з гаспадаркі. Але аддаць назад *пазычанае* — трэба. Вярнуць ці гэтулькі ж, колькі бралася-пазычалася, ці з адсоткамі — гэта ўжо як дамаўляліся. Бо: калі вінен — аддаць павінен.

У *пазычанта* мусіць быць на вуснах мёд, хоць на сэрцы — лёд. Як просяць, тады і жнуць, і косяць. *Пазыкі* ня ходзяць безьязыкі.

Пазычаць яшчэ азначае і пажадаць. Той, хто *пазычаў*, звычайна жадаў добра таму, каму *пазычаў*. *Пазыка* — рэч добраахвотная. Кожны вольны *пазычаць*, даць у доўг нешта ці ня даць. Бо часам усё ішло бы ў згодзе з прымаўкай: аддаў рукамі, а хадзі нагамі. Хочаш займець злосьніка — *пазыч* грошай.

Бальшавікамі *пазыка* была ўзьведзеная ў дзяржаўны ранг. Называлася яна добраахвотнай, а на самой справе была абавязкова-прымусовай. Колькі за гады так званых пяцігодак было аб’яўлена *дзяржаўных пазыкаў*, выпушчана аблігацый! Прымушалі падпісвацца нават школьнікаў. Памятаю, як плакала мама, калі яе падпісвалі на ўвесь галодны аклад прыбіральшчыцы. Плацілі ёй нейкія 30 рублёў, і гэтыя 30 вылічваліся на працягу году.

Колькі ні *пазычала* савецкая ўлада — назад не вяртала. Аддавалі рукамі, а хадзіць нагамі не было куды.

Палітінфармацыя

Сяржук Сокалаў-Воюш

Палітінфармацыя — гэта казкі жыцця.

Тлумачальны пяцітамовік беларускай мовы падае: *палітінфармацыя* — гэта „паведамленне пра бягучыя палітычныя падзеі ўнутрыдзяржаўнага і міжнароднага жыцця“. Гучыць бяскрыўдна, як Сі-Эн-Эн ці Бі-Бі-Сі, і таму жыхар XXI стагодзьдзя, напэўна, не даўмеецца, што *палітінфармацыя* — гэта час, адабраны ў чалавека дзеля добраахвотна-прымусовай палітычнай адукацыі, якая мусіла ператварыць яго ў будаўніка камунізму. У катэгорыю